

Μια παράξενη παραγγελία

Βρίσκεστε στο αεροδρόμιο του Ελσίνκι και προσπαθείτε απεγνωσμένα να βρείτε μια καντίνα για να αγοράσετε ένα αναψυκτικό. Εντοπίζετε τελικά ένα μηχανήμα και ετοιμάζετε τα απαραίτητα κέρματα. Κι όμως! Το μηχανήμα δεν έχει κερματοδέκτη. Μένετε απορημένος και προσπαθείτε να καταλάβετε τι συμβαίνει. Το μηχανήμα δε δείχνει να δέχεται ούτε πιστωτικές κάρτες, ούτε νομίσματα, ούτε χαρτονομίσματα. Τίποτε!

Πάνω που ετοιμάζεστε να απομακρυνθείτε ενοχλημένος για το ιδιαίτερο χιούμορ των Φινλανδών, βλέπετε να πλησιάζει ένας άνδρας, να στέκεται δίπλα στο μηχανήμα και να βγάζει το κινητό τηλέφωνό του. Καλεί έναν αριθμό, περιμένει λίγο χωρίς να μιλάει, πατάει ένα δύο πλήκτρα, κλείνει το κινητό και ξαφνικά... το μηχανήμα προσφέρει ένα κουτάκι πορτοκαλάδας. Ο άνθρωπός μας το παίρνει και απομακρύνεται ψύχραιμος, λες και δεν έχει συμβεί τίποτε το παράξενο.

Και πράγματι τίποτε το παράξενο δεν έχει συμβεί. Το συγκεκριμένο μηχανήμα προσφέρει αναψυκτικά μόνο αν το πάρετε τηλέφωνο και πληκτρολογήσετε τον κατάλληλο κωδικό. Το αναψυκτικό χρεώνεται στον λογαριασμό του κινητού σας. Πρόκειται για μία από τις πολλές περιέργες νέες χρήσεις για τα κινητά τηλέφωνα που έχουν επινοήσει οι Φινλανδοί, ο λαός με τον μεγαλύτερο αριθμό κινητών τηλεφώνων ανά 100 κατοίκους στον κόσμο.

Χρήστος Τόμπρας, εφημερίδα *Το Βήμα*, 28/02/1999 (διασκευή)

1. Φανταστείτε ότι είστε εσείς αυτός που πρωταγωνιστεί σ' αυτή την ιστορία και τη διηγήστε στον διπλανό σας. Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν στη διήγησή σας.
  - Πού και πότε συνέβη αυτό το περιστατικό;
  - Τι ακριβώς κάνατε όταν φτάσατε μπροστά στο μηχανήμα;
  - Τι ήταν αυτό που σας ενόχλησε;
  - Τι ακριβώς έκανε κάποιος άλλος όταν έφτασε μπροστά στο μηχανήμα;
  - Γιατί απομακρύνθηκε από το μηχανήμα σαν να μην είχε συμβεί κάτι παράξενο;
  - Τι νιώσατε όταν είδατε με ποιον τρόπο πήρε το αναψυκτικό του;

2. Σκεφτείτε και γράψτε έναν δικό σας τίτλο για το άρθρο που διαβάσατε.

3. Παίξτε με το περίεργο μηχάνημα!

Ας κάνει κάποιος αυτόν που πήγε πρώτος να αγοράσει το αναψυκτικό και ένας άλλος αυτόν που χρησιμοποίησε το κινητό του για να πάρει το αναψυκτικό. Με τις κινήσεις σας και με τις εκφράσεις του προσώπου σας να δείξετε τα συναισθήματά τους.

4. Συμπληρώστε τα κενά με τους κατάλληλους συνδέσμους:

«Το μηχάνημα δε δείχνει να δέχεται **ούτε**..... πιστωτικές κάρτες **ούτε**..... νομίσματα **ούτε**..... χαρτονομίσματα. Το συγκεκριμένο μηχάνημα προσφέρει αναψυκτικά μόνο αν το πάρετε τηλέφωνο **και**..... πληκτρολογήσετε τον κατάλληλο κωδικό».

Οι σύνδεσμοι «**και, ούτε, μήτε**» λέγονται **συμπλεκτικοί**.

Οι σύνδεσμοι «**αλλά, μα, παρά, όμως, ωστόσο, μολονότι, όχι μόνο**» λέγονται **αντιθετικοί**.

Οι σύνδεσμοι είναι άκλιτες λέξεις που συνδέουν λέξεις ή προτάσεις.

► Συμπληρώστε τώρα τα κενά των προτάσεων με τους συνδέσμους που είναι στην παρένθεση και διαβάστε πώς ξεκίνησε η συναρπαστική ιστορία των αεροπορικών ταξιδιών.

(και, κι, όχι μόνο, παρά, όμως, αλλά)

Όλα ξεκίνησαν, όταν οι αδελφοί Μονγκολφιέ το 1783 **όχι μόνο**... έφτιαξαν ένα τεράστιο μπαλόني από ύφασμα **αλλά**..... κατάφεραν και να το απογειώσουν. Ο βασιλιάς της Γαλλίας, Λουδοβίκος ο 16ος, στην αρχή ούτε που ήθελε να ακούσει ότι αυτό το μπαλόني θα μετέφερε ανθρώπους.

Τελικά, **παρά**..... τις αντιρρήσεις που υπήρχαν, το πρώτο αερόστατο πέταξε για οχτώ ολόκληρα λεπτά, μεταφέροντας ένα πρόβατο, μια πάπια **κι**..... έναν κόκορα. Η πρώτη πτήση εντυπωσίασε τον κόσμο **κι**..... οι αδελφοί Μονγκολφιέ επανέλαβαν το πείραμά τους μετά από τρεις μήνες. Πέρασαν **όμως**..... αρκετά χρόνια, ώσπου στις 17 Δεκεμβρίου του 1903 οι αδελφοί Ράιτ κατάφεραν να πετάξουν με το πρώτο μηχανοκίνητο αεροσκάφος.

5. Μείνατε **απορημένος** μπροστά στο μηχάνημα και απομακρυνθήκατε **ενοχλημένος** από το χιούμορ των Φινλανδών.

► Γράψτε από ποια ρήματα έχουν φτιαχτεί οι χρωματισμένες λέξεις.

.....**απορώ**..... **ενοχλώ**.....

Το ανθρώπινο θαύμα

Οι λέξεις που παράγονται από ρήματα και έχουν κατάληξη **-μένος, -μένη, -μένο** είναι **μετοχές** αυτών των ρημάτων,

π.χ. δένω → δεμένος, δεμένη, δεμένο.

Συχνά οι μετοχές αυτές προσδιορίζουν ένα ουσιαστικό, όπως τα επίθετα,

π.χ. Ο **ενοχλημένος** ταξιδιώτης έφυγε βιαστικά.

Οι μετοχές αυτές κλίνονται όπως τα επίθετα σε **-ος, -η, -ο**.

Αν πριν από την κατάληξη **-ω** του ρήματος βρίσκεται το γράμμα **π, β, φ ή πτ**, τότε η μετοχή σχηματίζεται με δύο **μ**,

π.χ. γρά**φω** → γρα**μμ**ένος, γρα**μμ**ήνη, γρα**μμ**ένο.

Αλλά και το ουσιαστικό που παράγεται από τη μετοχή αυτή γράφεται με δύο **μ**,

π.χ. γρά**φω** → γρα**μμ**ένος, γρα**μμ**ήνη, γρα**μμ**ένο → γρά**μμ**α.

- Γράψτε τις μετοχές που προέρχονται από τα ρήματα που είναι στην παρένθεση και διαβάστε τι έκανε ένας άλλος ταξιδιώτης, όταν έφτασε στο αεροδρόμιο του Ελσίνκι:

Ο επιβάτης μετά από τρεις ώρες πτήσης έφτασε στο Ελσίνκι **κουρασμένος** (κουράζω) και **διψασμένος** (διψώ). Βλέπει το μηχάνημα που πουλάει αναψυκτικά **τοποθετημένο** (τοποθετώ) σε μια γωνιά στη μεγάλη αίθουσα αναμονής του αεροδρομίου. Μπροστά στο μηχάνημα ένας άλλος επιβάτης είναι **σκυμμένος** (σκύβω) και διαβάζει τις οδηγίες χρήσης που είναι **γραμμένες** (γράφω) σε τρεις γλώσσες. Ένα πράσινο φωτάκι είναι **αναμμένο** (ανάβω) και δείχνει ότι το μηχάνημα είναι σε λειτουργία. Ο άνθρωπός μας παρατήρησε **εντυπωσιασμένος** (εντυπωσιάζω) τον τρόπο που ο επιβάτης αγόρασε το αναψυκτικό και όταν ήρθε η σειρά του ήξερε τι έπρεπε να κάνει.

6. Στον παρακάτω πίνακα υπάρχουν οι ερμηνείες κάποιων λέξεων, που βρίσκονται στο άρθρο που διαβάσατε. Βρείτε τες και γράψτε τες μπροστά από την ερμηνεία τους. Διαλέξτε και εσείς μια λέξη που σας δυσκόλεψε από το άρθρο και γράψτε την ερμηνεία της από το λεξικό σας στην τελευταία γραμμή.

ΛΕΞΗ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
αναψυκτικό	Δροσιστικό ποτό που δεν περιέχει οινόπνευμα.
πληκτρολογώ	Πιέζω τα κουμπιά αριθμομηχανής ή ηλεκτρονικού υπολογιστή.
κέρμα	Μεταλλικό νόμισμα.
κωδικός	Αριθμός που χρειάζεται να πληκτρολογήσουμε σε μια συσκευή για να ξεκινήσει τη λειτουργία της.
αεροδρόμιο	Μεγάλη επίπεδη έκταση κατάλληλη για την προσγείωση και την απογείωση των αεροπλάνων.

Μια παράξενη παραγγελία

1

Η ιστοσελίδα του σχολείου σας έχει ένα αφιέρωμα στην τεχνολογία. Κάθε τάξη θα ασχοληθεί με ένα ξεχωριστό θέμα. Η τάξη σας διάλεξε να ασχοληθεί με το θέμα «Οι μηχανές στη ζωή μας». Καθένας από εσάς πρέπει να περιγράψει το μηχανήμα που του έχει κάνει ιδιαίτερη εντύπωση με όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες. Όλα τα κείμενα θα δημοσιευτούν στην ιστοσελίδα.

Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν να οργανώσετε καλύτερα το γραπτό σας.

- ▶ Πού είδες για πρώτη φορά αυτό το μηχανήμα και πότε;
- ▶ Ποιο είναι το σχήμα και το μέγεθός του;
- ▶ Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του;
- ▶ Τι ακριβώς μπορεί να κάνει;
- ▶ Μπορεί κάποιος να το χρησιμοποιήσει εύκολα;
- ▶ Ποιο περιστατικό σε συνδέει με αυτό το μηχανήμα;
- ▶ Τι σε εντυπωσίασε σε αυτό το μηχανήμα;

Μην ξεχνάτε ότι όλα τα κείμενα θα δημοσιευτούν στην ιστοσελίδα. Γι' αυτό πρέπει να είστε ιδιαίτερα προσεκτικοί με το περιεχόμενο και την εμφάνιση του γραπτού σας.

Αξιολογώ το γραπτό μου

1. Περιέγραψα με λεπτομέρειες το μηχανήμα;
2. Έγραψα πώς και γιατί το χρησιμοποιούμε;
3. Χρησιμοποίησα επίθετα στην περιγραφή μου;
4. Έκανα παραγράφους;
5. Έψαξα στο λεξικό μου για την ορθογραφία δύσκολων λέξεων;
6. Μήπως έγραψα πολλές φορές τις ίδιες λέξεις;
7. Χρησιμοποίησα σωστά τα σημεία στίξης;

2

Διαλέξτε, από την παρένθεση, τον σύνδεσμο που ταιριάζει και συνδέστε τις παρακάτω προτάσεις, κάνοντας τις κατάλληλες αλλαγές. Κάθε σύνδεσμος να χρησιμοποιείται μόνο μια φορά:

(μα, ούτε, όμως, αλλά)

- α) Αν δεν ανακάλυπταν τη συσκευή του φαξ, δε θα μπορούσαμε να στέλνουμε στιγμιαία μέσα από την τηλεφωνική γραμμή χαρτιά. Δε θα μπορούσαμε να στέλνουμε στιγμιαία μέσα από την τηλεφωνική γραμμή εικόνες. Δε θα μπορούσαμε να στέλνουμε στιγμιαία μέσα από την τηλεφωνική γραμμή σχέδια.

Αν δεν ανακάλυπταν τη συσκευή του φαξ, δε θα μπορούσαμε να στέλνουμε στιγμιαία μέσα από την τηλεφωνική γραμμή ούτε χαρτιά, ούτε εικόνες, ούτε σχέδια.

- β) Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές είναι γρήγοροι και θυμούνται πολλά. Το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να ακολουθούν τις οδηγίες που τους δίνει ο άνθρωπος.

Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές είναι γρήγοροι και θυμούνται πολλά, μα το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να ακολουθούν τις οδηγίες που τους δίνει ο άνθρωπος.

- γ) Είχα ακούσει πολλά για την καινούρια οθόνη και τις ταινίες που προβάλλει το Πλανητάριο. Όταν το επισκέφτηκα και παρακολούθησα μια ταινία, έμεινα με το στόμα ανοικτό.

Είχα ακούσει πολλά για την καινούρια οθόνη και τις ταινίες που προβάλλει το Πλανητάριο, όμως όταν το επισκέφτηκα και παρακολούθησα μια ταινία, έμεινα με το στόμα ανοικτό.

- δ) Το πρώτο ραδιόφωνο κατασκευάστηκε από τον Χάινριχ Χερτζ στα 1887. Πατέρας του ραδιοφώνου θεωρείται ο Γουλιέλμος Μαρκόνι.

Το πρώτο ραδιόφωνο κατασκευάστηκε από τον Χάινριχ Χερτζ στα 1887, αλλά πατέρας του ραδιοφώνου θεωρείται ο Γουλιέλμος Μαρκόνι.

Επικοινωνία, εκδ. ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ, Αθήνα, 2001

3

Το αναψυκτικό χρεώνεται στον λογαριασμό του κινητού σας. Εσείς χρεώνετε τον λογαριασμό του κινητού σας για κάθε κλήση ή μήνυμα.

- Υπογραμμίστε το ρήμα στις παραπάνω προτάσεις. Τι παρατηρείτε;

Τα ρήματα που τελειώνουν σε -ται (τε) γράφονται με **αι** στον ενικό αριθμό και με **ε** στον πληθυντικό.

- Συμπληρώστε τώρα στο παρακάτω κείμενο τις καταλήξεις των ρημάτων που λείπουν για να διαβάσετε πώς λειτουργεί ένα «συνηθισμένο» αυτόματο μηχάνημα που πουλάει αναψυκτικά.

Πρώτα απ' όλα, μη νομίζετε ότι επειδή το μηχάνημα είναι αυτόματο λειτουργεί από μόνο του! Όποιος θέλει να αγοράσει αναψυκτικό χρειάζεται κέρματα. Το μηχάνημα αυτό συνήθως δέχεται κέρματα. Εσείς, αφού ρίξετε στον κερματοδέκτη το ποσό που πρέπει, πατήστε κατάλληλα πλήκτρα. Το μηχάνημα επεξεργάζεται τις πληροφορίες που του δώσατε και το αναψυκτικό που παραγγείλατε εμφανίζεται έτοιμο να σας δροσίσει. Τέτοια μηχανήματα μπορείτε να βρείτε σε σταθμούς λεωφορείων και τρένων, αεροδρόμια και αλλού.

Προσοχή όμως! Για να μην πάθετε ό,τι έπαθε και ο άνθρωπος της ιστορίας μας, το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνετε είναι να διαβάσετε προσεκτικά τις οδηγίες χρήσης του μηχανήματος.

